

ZALECENIA

**DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA POLICJANTÓW I PRACOWNIKÓW
POLICJI W ZAKRESIE TRANSPARENTNOŚCI ZAWODOWEJ,
SPRZYJAJĄCE PRZESTRZEGANIU ZASAD ETYKI ZAWODOWEJ.**

Warszawa, grudzień 2023 rok

Wprowadzenie

Przejrzystość (transparentność) zawodowa jest niezbędnym elementem standardów w zakresie zapobiegania zjawiskom korupcyjnym i konfliktom interesów. Oznacza wolność od nacisków zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych w wykonywaniu zadań służbowych w Policji. Naciski takie mogą wynikać z powiązań i relacji, które są naturalną częścią funkcjonowania w środowisku zawodowym.

Podstawowym kryterium wykonywania tych zadań powinny być wymagania stawiane przez prawo oraz zasady etyki zawodowej. Wywodzące się z tych norm wartości, funkcjonariusz/pracownik musi zawsze przedkładać ponad relacje koleżeńskie i wynikające z nich zobowiązania, w szczególności w określonych sytuacjach, kiedy to interes przyjaciół, kolegów, a być może i przełożonych stoi w sprzeczności ze stanem prawnym lub zasadami etyki zawodowej.

Formy nacisku na funkcjonariuszy/pracowników:

Funkcjonariusze/pracownicy realizując swoje zadania służbowe mogą też spotykać się z różnego rodzaju formami nacisku, poczynając od pochlebstw, obietnic, aż po groźby. Dzieje się tak zazwyczaj, gdy interes prywatny określonej osoby lub grupy osób, stoi w sprzeczności z interesem publicznym, albo oczekiwania tych osób/grup pozostają w nieadekwatny, czy nieuzasadniony sposób wygórowane wobec praw i wolności, które przysługują innemu obywatelowi.

Powoływanie się na znajomości, wpływy osób z lokalnych grup interesu, osób związanych ze środowiskami politycznymi, to przykłady zachowań, które mają za zadanie wywołanie korzystnej decyzji funkcjonariusza publicznego, np. pobłażliwego potraktowania ich przewinień, wykroczeń, oczekiwania surowszego traktowania danej osoby, „sprzyjania” osobom prezentującym określone poglądy. Mogą to również być naciski ze strony przełożonych, którzy oczekują określonych zachowań, w celu budowania lub ochrony własnego wizerunku.

Mogą wystąpić również sytuacje, w których funkcjonariusz publiczny musi podjąć działania służbowe „uderzające” (bezpośrednio lub pośrednio) w członków swojej grupy zawodowej, społeczności lokalnej, z którą silnie się utożsamia, czy też przyjaciół lub rodziny. Może to powodować powstanie pewnego rodzaju dysonansu - z jednej strony chcemy chronić, pomagać „swoim”, czy też tym od których w jakimś stopniu jesteśmy zależni, z drugiej strony mamy świadomość, że „przymykanie oka” choćby w sprawach małej wagi, zawsze będzie działaniem na szkodę dobra publicznego, uderzającym w wizerunek Policji i podważającym zaufanie do jej przedstawicieli. Dlatego też co do zasady funkcjonariusz/pracownik powinien

wystrzegać się angażowania w czynności, które mogłyby wywoływać podejrzanie o stronniczość lub kierowanie się interesem osobistym. Powinien informować przełożonych o wszelkich okolicznościach mających lub mogących mieć wpływ na jego niezależność i obiektywizm w decyzjach służbowych.

W realizacji zadań w sposób obiektywny, zasadniczą rolę odgrywają cechy takie jak asertywność i rozsądek, w szczególności wobec różnych form nacisku, jak również w sytuacjach powoływania się na znajomości, wpływy osób, grup interesów, nacisku ze strony innych funkcjonariuszy lub przełożonych.

ZALECENIA

Zaleca się aby Policjant/pracownik Policji wykonując obowiązki służbowe:

1. Informował przełożonego, że wykonanie zadania może w danych okolicznościach wywołać uzasadnione przypuszczenie występowania stronniczości lub kierowania się interesem osobistym.
2. Wyraźnie stawiał granice i komunikował treści jednoznacznie wskazujące na wolność od nieuprawnionych nacisków, zależności, powiązań, interesów.
3. Nie wykorzystywał stanowiska służbowego jako narzędzia nacisku, czy wymuszania określonych zachowań, albo ich zaniechania (w tym w sferze pozasłużbowej).
4. Nie wykorzystywał pełnionej funkcji do osiągnięcia jakichkolwiek korzyści i nie sugerować chęci uzyskania takich korzyści w związku z pełnioną funkcją, czy pozycją służbową.
5. Nie ulegał nieuprawnionym żądaniom ze strony innych funkcjonariuszy lub przełożonych.
6. Nie manifestował zachowań, które mogą stać się powodem do zarzutu braku obiektywizmu i bezstronności w działaniu, choćby zarzut ten istniał tylko w sferze teoretycznej.
7. Postępował bez uprzedzeń na tle rasowym, narodowościowym, wyznaniowym, politycznym, światopoglądowym lub innym.
8. Niezwłocznie powiadamiał przełożonych lub inne wskazane do tego osoby o próbach nieuprawnionego wpływu – zarówno pochodzące z jednostki Policji, jak i ze środowisk zewnętrznych, w celu wywołania nacisku na realizację zadań służbowych, odstąpienia od nich lub ich ograniczenia, ujawnienia ich wyników, informacji, dokumentów, decyzji, a przełożony rozważył wyłączenie funkcjonariusza/pracownika z tych zadań.
9. Równo traktował osoby występujące w analogicznych okolicznościach lub stanach prawnych (np. nie zachowywał się w sposób nadmiernie restrykcyjny lub nadmiernie pobłażliwy).
10. Nie oczekiwał zachowań mających na celu zadośćuczynić własnym „przychylnym” danej osobie lub grupie osób decyzjom, albo zaniechaniom w działaniu.
11. Nie manifestował w środowisku zawodowym lub w trakcie wykonywania zadań służbowych, swoich prywatnych przekonań lub światopoglądu, w tym na tle politycznym, religijnym, narodowościowym, wyznaniowym, lub innym, w szczególności w sposób wywołujący nacisk lub presję dla poglądów innych osób, w tym osób wobec których wykonywane są czynności służbowe.

12. Nie manifestował, nie sugerował w środowisku zawodowym lub w trakcie wykonywania zadań służbowych powiązań z osobami wpływowymi, grupami nacisku lub interesu, w celu wywarcia presji na innych funkcjonariuszach lub pracownikach w podejmowanych przez nich decyzjach służbowych.
13. Podejmując lub kontynuując aktywność w społecznej sferze „pozasłużbowej” związanej np. z uczestnictwem w stowarzyszeniach, fundacjach itp. na każdym polu działalności identyfikował ryzyka związane z możliwością negatywnego wykorzystania wynikających z tego obszaru relacji i zależności w obszarze służbowym.

Załącznik: „Przykłady sytuacji lub zachowań niezgodnych z *Zaleceniami dotyczącymi postępowania policjantów i pracowników Policji w zakresie transparentności, sprzyjającymi przestrzeganiu zasad etyki zawodowej.*”